

ONS MARKENBOEK

Gorsse, februari 2012
30e jaargang, no. 1

ONS MARKENBOEK

Uitgave van de oudheidkundige vereniging De Elf Marken te Gorssel.

De vereniging is opgericht op 27 september 1983 en heeft ten doel “de beoefening van de geschiedenis in het algemeen en in het bijzonder die van het grondgebied van de gehele, voormalige, burgerlijke gemeente Gorssel alsmede de bevordering in zo breed mogelijke kring van de belangstelling voor de geschiedenis van de voormalige gemeente Gorssel in al haar aspecten”.

CONTACTPERSONEN VAN DE WERKGROEPEN

Archiefzaken: P. Staal, Teenkweg 3, 7211 EV Eefde, tel. 0575 517623
Bibliotheek: W.J. Holtslag-Harkink, Blauwedijk 11, 7218 BJ Almen, tel. 0575 432058
Excursies:
Genealogie: H.G. Pelgrum, Bakkersteeg 3, 7218 BM Almen, tel. 0575 431781
Richtershuis: H.F. Bruil, Molenweg 22, 7213 XG Gorssel, tel. 0575 491822

VERENIGINGSADRES:

Het Tramstation, van der Capellenlaan 4, 7213 AG GORSSEL

WWW.DEELFMARKEN.NL

SAMENSTELLING BESTUUR

Voorzitter: W.J. Holtslag-Harkink, Blauwedijk 11, 7218 BJ Almen, tel. 0575 432058
Secretaris: J. te Linde, Eendrachtstraat 4, 7211 AM Eefde, tel 0575 517369
2e Secretaris: H.G. Pelgrum, Bakkersteeg 3, 7218 BM Almen, tel. 0575 431781
Penningmeester: H.F. Bruil, Molenweg 22, 7213 XG Gorssel, tel. 0575 491822
Leden: W.J. Besselink, Sleedoorn 11, 7217 TL Harfsen, tel. 0573 431811
H. Hietbrink, Epserenk 26, 7214 AR Epse, tel. 0575 491992
A.M. de Ruiters, Joppelaan 14, 7213 AC Gorssel, tel. 0575 492139
P. Staal, Teenkweg 3, 7211 EV Eefde, tel. 0575 517623
Vacature

REDACTIECOMMISSIE

Voorzitter: A.M. de Ruiters, Joppelaan 14, 7213 AC Gorssel, tel. 0575 492139
email: capellenhof@kickmail.nl
Leden: A.M. Geerlink-van der Gang, Hoefslag 12, 7213 BW Gorssel,
tel. 0575 492183 email: a.geerlink@kpnplanet.nl
H.A. Meijerink, Hulstweg 11, 7217 SZ Harfsen, tel. 0573-431591
email: arjan.meijerink@hetnet.nl

ONS MARKENBOEK

30e jaargang, no. 1, februari 2012

INHOUD

	blz.
In memoriam Fennie Woertman door W. Holtslag-Harkink	2
Van de Voorzitter	3
Mededelingen van het bestuur en de redactie	7
Feestrede ter gelegenheid van de opening van het Tramstation door W.J. Holtslag-Harkink	10
Jaarverslag De Elf Marken 2011	13
Agenda jaarverslag op dinsdag 27 maart 2012 in de Roskam te Gorssel, aanvang 19.30 uur	17
Gevelstenen (32) Boerderij de Luchte door Werkgroep Genealogie	18
Het boerenleven in de eerste helft van de Twintigste Eeuw door A.J. ten Have	21
Uit de Gids van 22 februari Het zwembad te Gorssel	28
De Havezate Rijsselt bij Eefde (1) door J. Harenberg	30

IN MEMORIAM FENNIE WOERTMAN
23 november 1934 - 26 november 2011

W. Holtslag-Harkink

Tot op het laatste moment bij volle bewustzijn en liefdevol omringd door haar kinderen, is Fennie na een moeilijke periode op 26 november 2011 overleden.

Fennie was vanaf 1999 lid van ons bestuur. Al gauw werd duidelijk dat ze gewend was te organiseren. Zo leidde ze de werkgroep archeologie, maar toen duidelijk werd dat ze als amateurs niets konden betekenen bij opgravingen, was ze er klaar mee en stopte.

In de werkgroep excursies kon ze haar talenten ten volle ontplooiën. En de excursies die zij samen met de andere leden organiseerde, waren jaarlijks een groot succes. Op 18 mei vorig jaar gingen we gezellig samen de geplande excursie

naar het Woudagemaal controleren. Helaas kon ze op 13 september al niet meer mee, maar ze kon in gedachten onze tocht volgen en zo meegenieten. Hoe graag was ze, als altijd, met haar snoepjestrommel rondgegaan om zo alle gasten persoonlijk te begroeten. En hoe genoten wij op de jaarlijkse vrijwilligersbijeenkomst van een door haar met een Sallands accent verteld sprookje.

Heel positief bleef ze meedenken over ons Tramstation en wat had ze graag geholpen met het inrichten. We missen haar en zullen haar blijven missen.

Lieve Fennie, dank voor je inzet voor De Elf Marken, rust zacht.

VAN DE VOORZITTER

Het Tramstation met pagodetenten

Foto: S. Dijkerman

Een heel bijzonder jaar ligt achter ons als u dit leest. Bij het schrijven van de kerstkaarten, wat ik altijd met veel plezier doe, denk ik ook aan u en hoop dan dat u fijne feestdagen hebt en een gezellige jaarwisseling. En mocht u die dagen niet als prettig hebben ervaren door verdrietige omstandigheden, dan wens ik u liefdevolle familieleden, vrienden en burens die u gesteund hebben en ook helpen in de komende tijd. Dit medeleven spreek ik ook uit namens ons bestuur.

Een bijzonder jaar. Terwijl in Gorssel gewerkt werd aan de restauratie van ons Tramstation, waren wij in Harfsen in Ons Richtershuis aan het sorteren en even later aan het inpakken van bibliotheek, foto- en diacollectie, de vele mappen en boeken van onze werkgroep genealogie.

Na de verhuizing begon de spanning over het invullen van de officiële opening op te lopen. Samen met Anke Mekking (PR medewerkster) van Viverion werd het programma opgesteld, waarbij ook Rudolf Spoor met bijzondere ideeën kwam. Helaas was oud-Gorsselaar Bert Meerstadt, NS president-directeur, verhinderd om de openings'act' te verrichten.

Onderscheiding van Willy Holtslag door burgemeester F.J. Spekreijse

Foto: R. Pluijmert

Onthulling stationsnaam

Foto: R. Pluijmert

Hij zou op de knop drukken om het beweegbare gedeelte (door buurman W. Kuiper elektrisch gemaakt) met daarop directeur Allersma van Viverion en mijn persoon van opzij naar de ingang te laten rijden. Als tweede handeling zouden Allersma en ik het cadeau van de Dorpsraad: het bord Gorssel (een exacte kopie van het oorspronkelijke bord) onthullen. De weg werd afgesloten door een aantal pagodetenten, waarin de genodigden konden plaatsnemen en waar ook pianist Rien Wulffraat zou zitten. Hotel De Roskam zou voor de catering zorgen.

En zo kwam de dag van 28 oktober dichterbij... stralend weer, zodat de tenten open konden blijven. Na mijn speech kwam directeur Allersma aan het woord, daarna Bert Brand van onze Lochemse zustervereniging en toen burgemeester Spekreijse. Vanzelfsprekend noemde hij wat over de voorbije strubbelingen over het tot stand komen van de restauratie... maar toen hij mij begon 'op te hemelen' werd mij duidelijk dat er meer aan de hand was. De ambtsketen ging om en ja hoor... daar kwamen de bekende zinswendingen en kreeg ik de Koninklijke Onderscheiding opgespeld. Pas daarna ontdekte ik mijn hele familie, inclusief de kleinkinderen die allemaal vrijaf van school hadden gekregen en zich tot zolang achter de tenten hadden verstopt.

Enfin, de opening werd verricht, het bord onthuld en samen met het dagelijks bestuur werden de felicitaties en geschenken voor mij maar ook voor het Tramstation in ontvangst genomen.

Wat hadden het dagelijks bestuur van de vereniging en ook mijn familie de voorbereidingen geheim weten te houden. Bij alle loftuitingen werden mij ook een paar onterechte complimenten toegedicht... ik zit bijvoorbeeld niet in de redacties van het boek over Eefde en dat van Gorssel, maar ik volg de voortgang wel met grote interesse.

De dag erna was er 'Open Huis' voor leden en andere belangstellenden, dit keer uitstekend verzorgd door onze andere buurman, Eetcafé De Hoek. Het geheel werd opgevrolijkt door een dixielandbandje met muziek uit de tijd van het ontstaan van ons Tramstation. Een groot succes met meer dan tweehonderd bezoekers.

Bestuursleden en vrijwilligers van onze vereniging verzorgden rondleidingen door het Tramstation en gaven uitleg waar nodig. Naast de meubels van Rabobank Noord werd ook uw aller bijdrage gememoreerd. Zo konden we bijvoorbeeld rails laten aanbrengen voor het ophangen van schilderijen en nieuwe archiefdozen aanschaffen. Verder zijn we nog op zoek naar een echte stationsklok.

De vele reacties, bloemen, felicitatiekaarten en –mailtjes die ik naar aanleiding van de onderscheiding mocht ontvangen hebben op mij diepe indruk gemaakt. En het lintje? Als ik het in stukjes zou kunnen verdelen dan zouden bestuur en vrijwilligers van onze vereniging allemaal een stukje meekrijgen, wat ik hierbij symbolisch doe.

Er moet nog veel werk worden verricht, misschien moeten we wel meer vrijwilligers proberen te krijgen. Maar één ding is zeker... dank zij u allen en met name ook dank zij onze sponsors gaan we met bestuur en werkgroepen in het nieuwe jaar met veel enthousiasme in ons prachtige Tramstation weer aan de slag.

W.J. Holtslag-Harkink

Het Tramstation in de herfst

Foto: R. Pluijmert

MEDEDELINGEN VAN HET BESTUUR EN DE REDACTIE

Op 3 december 2011 is de heer H. (Heyko) Schoenmaker op negenzeventigjarige leeftijd overleden. Hij was lid van het bestuur van De Elf Marken van 1992 tot 1999. In die periode had hij het beheer over de bibliotheek en in 1996 vervulde hij de functie van interim penningmeester. In 1995 nam hij het initiatief tot het organiseren van een busexcursie naar Nijmegen en Xanten. Vanaf dat jaar werd de jaarlijkse busexcursie een activiteit die tot op heden is blijven bestaan. Onder zijn eigen naam en ook onder het pseudoniem Harm Degenhart heeft hij menig artikel voor Ons Markenboek geschreven; ook was er de uitgave van zijn boek 'Straatnamen van Almen'.

Op oudejaarsdag 2011 overleed H. (Henk) Meedendorp. Ook Henk heeft veel voor onze vereniging betekend. Hij had vanaf 1986 tot 2003 zitting in de redactiecommissie en heeft menig artikel over het dorp Gorssel het licht doen zien. Ook maakte Henk de registers voor Ons Markenboek: een hele klus in een tijd zonder computer. Henk Meedendorp is negentig jaar geworden.

In het nieuwe jaar, op 6 januari, is G.J. (Gerrit) Verstege overleden. Gerrit was erelid van De Elf Marken. Er zal in het volgende nummer van Ons Markenboek uitgebreider bij zijn persoon en zijn verdiensten voor de verenigingen worden stilgestaan. Het bestuur vraagt u daarom uw persoonlijke herinneringen aan Gerrit Verstege, schriftelijk of mondeling te melden aan redactie- of bestuursleden. Mogen wij uw reactie voor 3 maart a.s. ontvangen?

In het vorige nummer van Ons Markenboek zijn de lezingen van dit seizoen al uitvoerig aan de orde gekomen. Daarom nu alleen een herhaling van plaats, datum en onderwerp van de drie lezingen en dia-avonden die in de tweede helft van dit seizoen op het programma staan.

Eefde, Het Hart: donderdag 23 februari 2012. De heer J. Bargeman zal een lezing verzorgen over de Joodse gemeenschap van Lochem en ook zijn scholenactie voor kamp Westerbork komt aan de orde. Aanvang 20.00 uur.

Almen, Ons Huis: donderdag 22 maart 2012. Henk Koopman zal een lezing houden over de V1. Bij deze lezing zal Henk vooral aandacht schenken aan de startbanen die in onze gemeente gelegen hebben. Dit betreft de jaarlijkse gezamenlijke activiteit met het Historisch Genootschap Lochem Laren Barchem.

Aanvang 20.00 uur.

Gorssel, De Roskam: dinsdag 27 maart 2012. Jaarlijkse ledenvergadering. Deze keer zal de wijziging van de statuten een belangrijk punt zijn. Het betreft met name de wijziging van de naam van onze vereniging. Het bestuur stelt voor om daarin de term ‘Oudheidkundig’ te vervangen door ‘Historisch’. De reden hiervoor is in het vorige nummer toegelicht. De secretaris heeft al een groot aantal reacties mogen ontvangen van zowel voor- als tegenstanders van de naamswijziging. Verder hebben wij dit jaar een tweetal reglementair aftredende bestuursleden, namelijk de heren H.F. Bruil en A.M. de Ruiter. Wij hopen, dat zij nog vele jaren hun krachten aan onze vereniging willen geven. Als nieuw bestuurslid is de heer J. Haijntink uit Gorssel verkiesbaar. Na de ledenvergadering zal de oud-directeur van het Gelders Erfgoed, de heer J. Trijsburg, een lezing houden onder de titel ‘De regio in vogelvlucht’, een cultuurhistorische verkenning van het nationale landschap De Graafschap.

Aanvang ledenvergadering 19.30 uur; aansluitend zal om 20.00 uur de lezing beginnen.

Open dagen Tramstation

In de eerste helft van 2012 zal nog een vijftal ‘open dagen’ georganiseerd worden, telkens op de eerste zaterdag van de maand, te beginnen met zaterdag 4 februari. Enkele vrijwilligers van onze vereniging zijn dan van 11.00 uur tot 15.00 uur aanwezig om u rond te leiden en om uw vragen te beantwoorden.

Oproep om gegevens over het Tramstation op te sturen

Momenteel is een aantal leden bezig om verhalen en foto’s te verzamelen van zaken die rond het Tramstation gespeeld hebben. Niet alleen uit de periode 1926 – 1945, maar ook over het gebruik van het Tramstation na de oorlog. Het doel is om over enige tijd een boekje uit te geven over het Tramstation en de huurders van het Tramstation na de opheffing van de tramlijn. Kent u nog verhalen uit uw omgeving of hebt u zelf nog herinneringen aan de tram of over het latere gebruik van het Tramstation? Laat het ons weten.

Genealogische dag

De werkgroep genealogie van De Elf Marken kondigt aan dat zij op zaterdag 19 mei 2012 haar jaarlijkse genealogische dag organiseert in De Brink, naast de kerk in Gorssel.

De werkgroepleden nemen dit jaar de stamboom van de familie

Wiltink onder de loep. Het is de achttiende keer dat de werkgroep een dergelijk evenement organiseert.

De dag begint om 10.00 uur en duurt tot ongeveer 16.00 uur. Meer informatie is te vinden op de website van de vereniging: www.deelfmarken.nl.

Schilderij van Beatrix

Onze vereniging kreeg van de dochter van de Gorsselse schilder Leo Nijhof een zeer geslaagd portret van Beatrix in bruikleen. Dit portret is in de uitzending van Ivo Niehe op Koninginnedag 2010 te zien geweest. Het hangt nu op een mooie plek in het Tramstation.

Klik op de link <http://www.youtube.com/watch?v=DleFZKcDdQA> om het te zien. Na 4.20 minuten film is het schilderij in beeld met het bijbehorende verhaal erachter.

De Gids

In de komende nummers zullen we stukken opnemen die we aantreffen in oude nummers van De Gids uit ons verenigingsarchief. De Gids ('Officieel Orgaan van de Vereniging van winkeliers en Neringdoenden in de Gemeente Gorssel') verscheen vanaf 1947.

In verband met de leesbaarheid zullen de stukken niet als afbeelding verschijnen, maar als tekst worden overgenomen, uiteraard wel in oorspronkelijke vorm en spelling.

In dit Markenboek treft u de eerste aflevering aan.

De 'kop' van het advertentieblad De GIDS. In 1952 nog niet gratis.

Kopij voor het volgende nummer dient uiterlijk **zaterdag 31 maart** bij de redactiecommissie binnen te zijn (indien mogelijk met afbeelding).

FEESTREDE TER GELEGENHEID VAN DE OPENING VAN HET TRAMSTATION

W.J. Holtslag-Harkink

Willy Holtslag na ontvangst van haar onderscheiding

Foto: L. te Linde

Zoals u weet werd op 28 oktober 2011 Het Tramstation op feestelijke wijze in gebruik genomen. Als voorzitter hield ik een feestrede, waarvan de tekst hieronder in zijn geheel is opgenomen.

“Namens de Oudheidkundige Vereniging De Elf Marken heet ik u allen hartelijk welkom op deze bijzondere dag. Ik voel me vereerd en misschien ook wel een beetje trots dat ik vandaag de officiële opening van het tramstation mag aankondigen en zelfs samen met de heer Allersma, directeur van

Woningbouwcoöperatie Viverion, straks mag verrichten.

Toen ik bedacht dat ik sommigen van u speciaal welkom zou moeten heten en een begin maakte met Dick van Altena en vervolgens eigenlijk de hele lijst van de genodigden zou willen noemen, heb ik er verder van afgezien. Wij, maar ook u allen zelf weten waarom u hier staat... als vrijwilliger, als geldgevers die de restauratie en uitbreiding mogelijk hebben gemaakt, als vertegenwoordigers van Viverion die samen met architect en bouwers dit werk hebben uitgevoerd, als leverancier van de tramrails, als collega's, als burens... eigenlijk u allemaal dus.

Wij van De Elf Marken staan hier ook met een beetje verdriet omdat ons erelid, Gerrit Verstege en ons bestuurslid Fennie Woertman wegens ziekte niet aanwezig kunnen zijn.

Het is vandaag een heel bijzondere historische dag. Op 28 oktober 1811, dus precies tweehonderd jaar geleden, kwam Napoleon door Gorssel. Er werd een toegangspoort versierd en de bevolking werd opgeroepen om langs de weg te gaan staan en “Vive l'Empereur” te roepen. Och, de keizer was dat wel gewend en hoorde niet dat de Gorsselnaren er “Vive de lamme en zien breur” van gemaakt hadden!

Ook is het vandaag precies 85 jaar en 26 dagen geleden dat hier de officiële opening van dit tramstation plaatsvond. Toen kwamen de genodigden met hoge hoed op met de tram vanuit Zutphen hier aan op het mooi versierde perron. Er waren jaren aan voorafgegaan om de tramverbinding Deventer-Zutphen via Gorssel te realiseren... een kwestie van “wie zal dat betalen”. En dankzij de toenmalige eigenaar Van der Mey van Hotel De Roskam die de grond aanbood, net als hij ook had gedaan naast zijn pand om daar de gemeente het gemeentehuis te kunnen laten bouwen, maar ook dankzij buurman Woertman die eveneens terrein opofferde, kwam dit tramstation middenin het dorp te staan, in plaats van een station aan de buitenkant van het dorp in de wei van van Opijnen.

Totdat de Duitsers in 1945 de spoorbrug over het kanaal bij Eefde opbliezen, heeft de tram dienst gedaan, meer als goederen- dan als personenvervoer volgens buurman Woertman. Na de oorlog namen bussen en vrachtwagens het vervoer over en in 1948 zijn de rails opgebroken.

De geschiedenis gaat verder... gebruikers van het tramhuisje kwamen en gingen. De eerste huurder was de Oostenrijkse officier Mayler, die op 9 mei 1945 Nederlander werd. De postduivenvereniging vertrok als laatste huurder en daarna verpauperde het station heel snel, door de Stentor op 2 februari 2004 met foto onder de aandacht gebracht.

Toen even later in 2004 de gemeente Gorssel een oproep deed in De Gids voor gegadigden die het gemeentelijk monument, na restauratie, zouden willen gebruiken, was onze vereniging de enige die zich meldde. Bij het eerste overleg werd ons € 150.000 toegezegd voor de restauratie. Maar op weg naar de fusie met de gemeente Lochem kwamen er voor ons allerlei hindernissen. Een plan was nodig, maar geld voor een architect kregen we niet. En toeval bestaat niet... architect Platell ging Lochem verlaten en wilde iets tastbaars voor de gemeenschap achterlaten en toen dat niet de restauratie van de Koepel van Staring kon worden, vond hij ons tramstation een goed alternatief. Hij maakte pro deo de schetsen en de uiteindelijke tekening tot en met de goedkeuring door de Monumentencommissie en Welstand. Dat was het ontwerp, maar toen... toen begon de jarenlange moeizame strijd voor zijn opvolger Jan Daggenvoorde en onze vereniging. Om voor subsidies in aanmerking te komen, moest er een uitgewerkt plan op tafel komen en daarvoor kregen we op het nippertje voor de fusie wel geld van de gemeente Gorssel. Wat er daarna allemaal is gebeurd en gedaan ga ik u hier besparen.

Op een heuvel aan de Moezel las ik ooit tussen de druivenstokken:

‘Tue wie die Sonnenuhr, zähl die heiteren Stunden nur...’ en die goede momenten kwamen er ook voor ons.

Toen eind 2007 de voltallige gemeenteraad van Lochem een subsidie van € 100.000 toezegde, konden we verder.

Nog een heel belangrijk moment: Dick van Altena die als directeur van Spectrum Wonen beloofde ons te helpen, net als bij het pand De Veldmaat voor het Historische Genootschap Lochem Laren Barchem. En al volgden andere directeuren en werd ook de naam veranderd in ‘Viverion’, men is die belofte meer dan nagekomen.

Het resultaat zien we vandaag. Met lof niet alleen voor architect Jan Daggenvoorde, maar ook voor Gerrit Nijenhuis en Henk Rietberg van Viverion als de trekkers van ons project.

Dit kon evenwel niet zonder ook subsidies van de provincie, het Plattelandshuis, VSB fonds, Fonds 1819, Rabobank Graafschap-Noord en niet te veronachtzamen de medewerking van de aannemers en hun werknemers; en omdat we tenslotte oudheidkundigen zijn... volgt hier een oud gezegde:

Die 't ambacht wel verstaet
 Daarvan hij leven moet
 En die 't niet wel alleen,
 Maar wel en gaerne doet
 Beleeft het hoogst geluk
 Dat iemand kan begeeren.

Zo hoogdravend zal niemand hebben gedacht toen hij hier aan het werk was, maar de complimenten voor hetgeen hier gemaakt is, klinken ons als muziek in de oren. We hadden hier ook af en toe bouwoverleg, bewonersoverleg en dat moest in de bouwkeet. En al leven we in het nu... de affiches die daar hingen moesten wel verwijderd worden omdat ik daar als vrouw bij ging zitten. Ik had die natuurlijk wel stiekem even willen zien.

Lang genoeg gepraat. Over de geschiedenis van ons, wat wij hier in Gorssel toch nog graag tramhuisje noemen, en over haar gebruikers, gaan we een boekje maken. Pas gehoord dat na een bombardement in Gorssel aan het eind van de Tweede Wereldoorlog een gezin, bestaande uit vier personen, tijdelijk in het tramhuisje heeft gewoond: water mochten ze bij buurman Woertman halen.

Maar vandaag kijken we niet terug, maar naar de toekomst. En we spreken de hoop uit dat onze vereniging De Elf Marken een lang leven beschoren zal zijn evenals Woningbouwcoöperatie Viverion en dat men misschien nog vaak het jaar 2011 zal herdenken als mijlpaal voor het behoud van dit uniek cultureel erfgoed.

JAARVERSLAG DE ELF MARKEN 2011

2011 kan bestempeld worden als het jaar van de verhuizing van onze vereniging van Harfsen naar Gorssel. Dit had als gevolg dat er in afgelopen jaar voor onze vrijwilligers en bestuursleden veel te doen was. We hebben een bijzonder verenigingsjaar achter de rug met de sluiting van Het Richtershuis, de verhuizing naar het Tramstation en de officiële opening en het Open Huis van het Tramstation. Omdat in verband daarmee veel geregeld diende te worden, is in 2011 de vergaderfrequentie van het bestuur verhoogd. Het Algemeen Bestuur vergaderde vijf keer in Het Richtershuis en vijf keer in het Tramstation. Daarnaast kwam het Dagelijks Bestuur tussentijds nog een groot aantal keren bij elkaar. In de overweging van onze voorzitter hebt u kunnen lezen hoe de officiële opening van het Tramstation op 28 oktober is verlopen en hoe zij dat persoonlijk heeft beleefd. Bij die gelegenheid werd onze voorzitter tot haar grote verrassing benoemd tot lid in de Orde van Oranje-Nassau.

Op 29 november 2011 kregen wij het droevige bericht dat Fennie Woertman-Derks was overleden. Met velen waren we op vrijdag 2 december aanwezig bij haar begrafenis.

In 2011 is het ledental opnieuw gegroeid. Ultimo 2011 hebben we 749 leden en 85 (sponsor)leden, zodat we nu met 834 ruim over de 800 leden hebben. Een jaar geleden hadden we 825 leden. Onze website www.deelfmarken.nl wordt niet alleen goed bezocht, maar via deze weg komen er ook in toenemende mate vragen vanuit de hele wereld binnen.

Activiteiten van de verschillende werkgroepen:

Redactiecommissie: Ons Markenboek is vier maal verschenen. Er wordt nagedacht over een nieuwe lay-out van OMB. Door de verhuizing en de op handen zijnde naamswijziging zal er het een en ander aangepast moeten worden.

Redactiegroepen boeken Eefde en Gorssel: De uit zeven Eefdenaren bestaande groep Eefde kwam elf keer bijeen. Nadat het in 2010 gelukt was het boekje 'Eefde in bange dagen' te laten verschijnen, heeft men de draad weer opgepakt om tot uitgifte van het boek 'Eefde, een verknipt dorp' te komen. De werkzaamheden werden overschaduwd door het overlijden van Rudy Beernink, een van de initiatiefnemers van het boek. De redactiegroep Gorssel is zeven keer bijeen gekomen. Onder leiding van Jan Haijink heeft men medewerkers gezocht en gevonden en zijn de taken verdeeld.

Excursiecommissie: Op dinsdag 12 juli namen ongeveer 25 personen deel aan de midzomeravondwandeling op landgoed Ampsen.

Onder leiding van de heer B.W. Oonk hebben zij genoten van de prachtige omgeving van het landgoed, zo dichtbij Gorssel en toch voor velen erg onbekend.

Op zaterdag 13 augustus had de commissie een excursie met als thema 'Joods leven in Deventer' georganiseerd. Onder leiding van Henk van Baalen werd bij meerdere plekken in de binnenstad stilgestaan bij de geschiedenis van het Joodse leven in Deventer. Hier namen ruim twintig deelnemers aan deel.

Aan de dagexcursie naar Friesland op dinsdag 13 september werd deelgenomen door 52 leden en op 16 december waren we met 39 personen bij elkaar tijdens de jaarlijkse bijeenkomst van de werkgroepleden en vrijwilligers, deze keer in H.C.R. De Hoofdige Boer, Almen.

Genealogie: Op zaterdag 21 mei 2010 werd voor de zeventiende keer onze jaarlijkse genealogische dag gehouden. Ongeveer 250 bezoekers kwamen naar Ons Gebouw in Harfsen. Dit jaar stond de stamboom van de families Woert- en Woerdman in het middelpunt van de belangstelling.

Tramstationcommissie: Voor deze commissie was het een druk jaar. Nadat men op 1 oktober 2010 daadwerkelijk met de restauratie en verbouwing van het Tramstation was begonnen, is een actie gestart onder onze leden om een financiële bijdrage te leveren voor de inrichting en beveiliging van het Tramhuis. Het richtbedrag van € 10.000 is bijna gehaald. Daarnaast heeft er dit jaar een actie gelopen om bij de bevolking van Gorssel en dan met name bij de niet-leden van De Elf Marken een bedrag op te halen voor de beplanting en het hekwerk. Deze actie heeft € 1.200 opgebracht.

Door verhuur aan exposanten en aan groepen voor vergaderingen probeert De Elf Marken zoveel mogelijk inkomsten uit het Tramstation te genereren. Onze computerconfiguratie heeft de verhuizing goed doorstaan. Er staan nu twee identieke computers, die in een netwerk met een printer en een scanner verbonden zijn.

Bibliotheek: De verhuizing heeft tot gevolg gehad dat de bibliotheek is opgeschoond. Dubbele exemplaren zijn bij verschillende gelegenheden verkocht. Daarnaast hebben we ook dit jaar de bibliotheek door schenkingen en aankopen weer kunnen uitbreiden.

Fotowerkgroep: Deze werkgroep werkt elke donderdagochtend aan het digitaliseren en ordenen van ons foto- en diabeestand.

De in dit jaar gehouden lezingen en/of evenementen waren achter-eenvolgens:

Eefde: Het Hart, donderdag 24 februari; voor circa honderd aanwezigen verzorgde Focko de Zee een lezing over de opkomst en ondergang van de Hanze in de Nederlandse geschiedenis.

Laren: Kulturhus, dinsdag 22 maart; lezing van Jan Roerink over onze eerste gastarbeiders in de zeventiende eeuw onder de titel 'Fijndoekpoepen en Tödden'. Deze gastarbeiders uit Pruisen trokken in de achttiende en negentiende eeuw door ons gebied en bleven er soms hangen. Deze lezing was het vijfde gezamenlijke evenement van onze vereniging met het Historisch Genootschap Lochem Laren Barchem. Er waren ongeveer tachtig mensen aanwezig.

Gorssel: De Roskam, dinsdag 29 maart; na onze ledenvergadering hield Han Koolhof een lezing over de tramlijn Deventer-Emmerik en de stoomtram door Gorssel. Door de aanstaande opening van het Tramstation was dit onderwerp actueel en dat was te merken aan de belangstelling. Deze was met circa tachtig personen groter dan bij vorige jaarvergaderingen.

Harfsen: zaal Buitenlust, donderdag 13 oktober; voor ongeveer negentig belangstellenden verzorgde de oorspronkelijk uit Harfsen afkomstige veeteeltdeskundige en imker dr. ir. Jan Dommerholt een lezing over het houden van bijen.

Almen: Ons Huis, donderdag 20 januari; voor een volle zaal hield A. Goutbeek een zeer boeiende dialezing over 'Hooibergen in Oost-Nederland'.

Epse: Kerkje Protestantse Gemeente, donderdag 17 november; Jan Berends uit Doetinchem hield die avond in het tot op de laatste plaats bezette kerkje een lezing over de bewogen geschiedenis van enkele kastelen en hun bewoners in onze regio.

Naast de organisatie van de bovenstaande jaarlijks terugkerende activiteiten heeft onze vereniging ook een aandeel gehad aan de volgende plaatselijke, regionale en landelijke activiteiten:

Naamgeving straten in Gorssel, Harfsen en Almen: van de gemeente Lochem kreeg De Elf Marken het verzoek een andere naam voor te stellen voor het plan Reuvekamp-zuid, voor een nieuwe wijk in Harfsen en voor de straten in het plan Almen-Zuid I. De gemeente heeft onze suggesties voor de naamgeving voor de straten in de nieuwe wijk Grooterkamp in Gorssel en het plan Almen-Zuid I overgenomen.

Landgoed De Rees: Henk Pelgrum heeft namens De Elf Marken zitting in een werkgroep, die de gemeente en de projectontwikkelaar adviseert bij de plannenmakerij rond dit landgoed. Aan de hand van oude kaarten kon Henk aantonen dat de verkaveling op het terrein van het Oude en Nieuwe Gasthuis honderden jaren geen wijzigingen heeft ondergaan, waardoor er dus sprake is van een uniek stuk cultuurlandschap. Het verzet tegen de bouw van enkele landhuizen aan de Almense Binnenweg heeft succes gehad.

De projectontwikkelaar heeft nu een landhuis gesitueerd aan de Mastlerweg.

Expositie memorabilia van de vroegere gemeente Gorssel in het gemeentehuis Gorssel: aanleiding was het eerste lustrum van het verlies van de zelfstandigheid. In de vitrines in het gemeentehuis lagen tot september 2011 voorwerpen en foto's, die aan de gemeente Gorssel herinneren.

't Trefpunt, verzamelfestijn in Gorssel: op zaterdag 19 maart vond in de sporthal van Het Trefpunt in samenwerking met een aantal naburige oudheidkundige verenigingen een verzamelfestival plaats. De sporthal was gevuld met de verzamelingen van 35 exposanten. We kunnen terugzien op een geslaagd evenement, dat voor herhaling vatbaar is.

Herdenkingsbijeenkomst onderduikers in Harfsen: op 27 april heeft De Elf Marken haar medewerking verleend en ook een gedeelte van de kosten gedragen van de herdenking van een reünie in 1946 van onderduikers en onderduikgevers. Initiatiefnemer was Plaatselijk Belang Harfsen.

Dodenherdenking 4 mei: op de gebruikelijke gedenkplekken werden die dag ook namens onze vereniging bloemen gelegd. Tot onze verrassing konden we bij de herdenkingsplechtigheid bij de Houtwal toch nog weer een aantal Canadese veteranen begroeten. Monumentendag zaterdag 10 september: de ingebruikneming van ons Tramstation paste aardig in het thema van dit jaar 'nieuw gebruik van oude gebouwen'. Het Tramstation was opengesteld en er was een aantal activiteiten rondom het Tramstation georganiseerd.

Richtershuis Harfsen: op zaterdag 17 september hebben we in het Richtershuis een boeldag gehouden. Aangeboden werden de spullen die in het Tramstation geen plaats konden krijgen. De opbrengst bedroeg € 450.

St. Gudulakerk Lochem: op 31 oktober hebben we ons samen met het Historisch Genootschap Lochem gepresenteerd op de inloopavond voor nieuwe inwoners van de gemeente Lochem.

Tenslotte bedankt het bestuur allen die De Elf Marken steunen en een warm hart toedragen.

Eefde, december 2011
J. te Linde, secretaris

Agenda jaarvergadering op dinsdag 27 maart 2012
in De Roskam te Gorssel, aanvang 19.30 uur

1. Opening en mededelingen door de voorzitter
2. Notulen vorige ledenvergadering, zie hiervoor OMB 29e jaargang nummer 3, augustus 2011, p. 6
3. Jaarverslag secretaris
4. Jaarverslag penningmeester, dit verslag wordt ter vergadering uitgereikt
5. Verslag kascommissie
6. Verkiezing nieuw lid kascommissie i.p.v. de heer B. Tuitert
7. Statutenwijziging
8. Bestuursverkiezing:

Als nieuw bestuurslid is verkiesbaar de heer J. Haijink uit Gorssel

Aftredend en herkiesbaar zijn de heren H.F. Bruil en A.M. de Ruiter.

Namen van eventuele tegenkandidaten kunt u tot drie weken voor de vergadering kenbaar maken aan het bestuur

9. Rondvraag
10. Sluiting

PAUZE

20.00 uur: lezing met dia's door de heer J. Trijsburg met als onderwerp 'De regio in vogelvlucht', een cultuurhistorische verkenning van het nationale landschap 'De Graafschap'

GEVELSTENEN (32) Boerderij De Luchte

Werkgroep genealogie

De Luchte ligt aan de Meijerinkstraat nr. 40 in Eefde. In de verpondingslijsten van Zutphen van 1646 komt de boerderij genoemd 'De Locht' al voor. In de buurt staan meer boerderijen: Het Eggink, Swavink, 't Valcke, 't Rijsselt. Eigenaar van De Locht was in 1646 Jan Spitholt.

Volgens overlevering heeft de eerste boerderij tegenover de nu bestaande boerderij gelegen. 's Winters, als het hoogwater was, stond de boerderij rondom in het water.

Tot 1728 behoorde de boerderij tot Het Hungerink; in dat jaar is het hiervan afgesplitst. In 1850 wordt een nieuwe boerderij gebouwd, De Luchte II. De gevelsteen wordt in het voorhuis gemetseld naast de voordeur. In het achterhuis staan de letters B H.

Op de gevelsteen staat vermeld:

De eerste steen Gelegd, Wim Meijerink, oud 76 jaar, 1850

Foto: A. Nijenhuis

Bewoners

In het trouwboek van Warnsveld lezen we als bewoner in 1671 Frederik Cornelissen, jonge man van Vorden. In dat jaar trouwt hij met Geertje Arents, weduwe op De Locht in Eefde. Op 12 april 1674 trouwt Jan Jansen, weduwnaar op de Locht, met Aaltje Harmsen op De Pas in Evede.

Daarna volgt de familie Menkveld.

'Jan Menkveldt soon van Warner te Mengvelt en Willemken Berntsen' werd op 13 december 1673 geboren in Ruurlo. Hij trouwde omstreeks 1700 met Trijntje Jacobs en ging wonen op erve Het Trepken in Vierakker. Eefde hoorde in die tijd kerkelijk bij Warnsveld. Dat kan de reden zijn dat een zoon van Jan en Trijntje, Willem Menkveld, geboren op 25 maart 1703, zijn bruid in Eefde heeft gevonden. Hij trouwt namelijk op 30 maart 1731 te Warnsveld met Johanna Hermansen Eggink van 't Eggink. Zo komt hier de eerste Menkveld op De Luchte te wonen.

Zoon Harmen Menkveld, gedoopt te Warnsveld op 4 maart 1736, trouwt in de kerk te Warnsveld met zijn buurmeisje Lucretia Roelofsen Eggink, gedoopt in 1747 te Warnsveld. Zij blijven op de boerderij. In de Bijbel van Lucretia Roelofsen staat de door haar zelf geschreven tekst:

'Luchtresija Roelofsen Eggink, Die hoort dit boek toe. Die het vindt Die brengt het weer. Die zal een goede verering hebben.

Maart 1791'.

Uit het huwelijk van Harmen en Lucretia wordt in 1771 zoon Jan Willem Menkveld geboren. Hij trouwt op 27 april 1794 te Warnsveld met zijn halfnicht Bartha Wolters Olthof, 18 jaar oud, dochter van Wolter Olthof en Maria Roelofsen Eggink. Bartha is geboren op erve Olthof in Epse. Ze krijgen drie kinderen: Hermanus in 1795, Lucretia in 1796 en Maria in 1801. Het noodlot slaat echter toe: moeder Bartha overlijdt in 1802 op de zeer jonge leeftijd van 25 jaar.

In het Register van Overlijden, van de Gemeente Warnsveld lezen we:

'In het jaar Een Duizend acht honderd Twee den twintigsten Juny is overleden, en den vijfentwintigsten daaraanvolgende begraven Bartje Olthof.

Jan Willem Menkveld hertrouwt op 19 juni 1803 te Warnsveld met Willemina Meijerink, dochter van Jan Meijerink en Gerritje Hueterman. Ze krijgen zeven kinderen: Bartha in 1804, die nog datzelfde jaar overlijdt; Jan Bertus in 1805 (hij trouwt met Aaltje Enzerink); Gerdiena of Gerritdina in 1807; Roelof in 1810, die ook alweer datzelfde jaar overlijdt; Jenneken in 1812; Wolter in 1815 (hij trouwt met Gerritdina Aleida Willemsen); Johanna Willemina in 1818 (zij trouwt met Harmen Bartelds Addink). In 1853 overlijdt Willemina Meijerink, 79 jaar oud.

Dochter Gerritdina of Gerdina (1807) trouwt in 1827 te Gorssel met Frederik Harmsen, zoon van Willem Harmsen en Berendina Bannink. Zij blijven op De Luchte. Uit dit huwelijk zijn negen kinderen geboren. Van de negen kinderen blijft zoon Bertus Harmsen, geboren in 1834, op de boerderij.

Opvolger op de boerderij wordt de zoon van Bertus Harmsen: Bertus Hendrikus Harmsen, geboren in 1869. Hij trouwt in 1897 met Harmina Johanna Schuerink, geboren te Eefde. Ze gaan later op Het Wassink wonen. Ze krijgen drie kinderen: Bertus (1899), Hendrika (1902) en Evert Jan (1907). Dochter Hendrika trouwt in november 1926 met Hermanus Wilhelmus Wiegman, geboren 1901 te Warnsveld. In 1928 overlijdt Hendrika en Wiegman hertrouwt in 1929 met Hendrika Regelink. Ze krijgen in 1930 een zoon Hermanus Wilhelmus (Herman) en in 1931 een dochter Hermina (Hermien).

In 1983 overlijdt zoon Herman en vader Wiegman en dochter Hermien verkopen de boerderij aan Bertus Memelink en gaan in Warnsveld wonen.

Bertus Memelink blijft hier boeren tot 2003 en vertrekt dan naar Joppe, dicht bij de Zessprong. Hij verkoopt de boerderij aan de Gemeente Gorssel.

Toekomst

Zutphen heeft veel belang bij een nieuwe verbindingsweg van Deventer naar Zutphen. Na lang overleg is besloten dat deze weg vlak langs boerderij De Luchte zal komen. De boerderij en de gronden rondom worden in 2005 door de overheid aangekocht. Sinds die tijd wordt de boerderij verhuurd aan diverse huurders.

Wat zal er nu met deze mooie boerderij gebeuren in de toekomst?

Boerderij De Luchte

Foto: A. Nijenhuis

HET BOERENLEVEN IN DE EERSTE HELFT VAN DE TWINTIGSTE EEUW (2)

A.J. ten Have

In de vorige uitgave van Ons Markenboek (29e jaargang, nr. 4, november 2011, p. 20) kwamen de werkzaamheden die de boer deed aan de orde. Nu gaan we verder met de werkzaamheden van de boerin.

Dagelijkse bezigheden

Zij stond 's morgens net als de boer ook om 5.30 uur op en hielp zowel 's morgens als 's avonds met het melken. Daarna zorgde zij er voor dat er eten op tafel kwam en werden de kinderen door haar gewassen en aangekleed. Als de boer klaar was met het verzorgen van het vee stond het eten op tafel. Vaak was dit brood, maar ook werd er 's morgens wel pannenkoek met spek gegeten.

Inmiddels had zij brood gesmeerd voor de kinderen om mee te nemen naar school, want die bleven daar tussen de middag over.

Wanneer ze zes jaar oud werden, gingen ze vaak lopend naar de lagere school. In de meeste dorpen was er ook al een kleuterschool, maar daar gingen alleen kinderen uit het dorp of directe omgeving naar toe. Zij werden meestal door de ouders naar school gebracht.

Dan moesten de dagelijkse huishoudelijke werkzaamheden worden gedaan zoals bedden opmaken, kamer bijvegen met bezem, stoffer en blik, dweilen en voor het middageten worden gezorgd.

Vaak was ook het verzorgen van de kalveren en de varkens haar taak, evenals eieren uithalen.

Ook was het de taak van de boerin de melkbussen en melkemma's te wassen en als er roest op zat, moesten ze geschuurd worden, soms met zand, maar ook wel met puimsteen. Daarna werden ze omgespoeld en ondersteboven op het melkrek gezet om te drogen.

De mannen droegen in die tijd meestal hoge klompen en de vrouwen en de kinderen vaak lage klompen met leertjes (leertjesklompen). ook deze moesten regelmatig geschuurd worden. Op zondag en als men op visite ging, werden vaak geveerde klompen of schoenen gedragen.

De was

Maandag was het wasdag, eerst werd de vuile was 'in de week' gezet, waarna de was gekookt werd in de fornuispot of wasketel op het fornuis, voordat het nabehandeld kon worden met een borstel

op het wasbord. Dat was totaal niet te vergelijken met de huidige tijd. Destijds had men nog geen wegwerpluiers of synthetische kleding. Op sommige boerderijen was er al een wasmachine die met de hand gedraaid moest worden. Sommigen gebruikten een 'was-klok', een soort stamper, meestal van koper. Na het wassen werd de was door een wringer uitgewrongen (mangel) waarna de witte was op de bleek eerst gebleekt moest worden voordat deze aan de drooglijn werd gehangen. De was strijken werd toen nog weinig gedaan. Dit was een tijdrovend werk omdat dit strijken moest gebeuren met een soort strijkijzer dat hol was en aan de achterkant een klep had waar een in het vuur gloeiend heet gemaakte bout gedaan kon worden. Zo kon men maar even strijken, want de bout koelde natuurlijk snel af. Meestal beschikte men over een tweede bout die inmiddels weer heet was gemaakt.

*Mangelblok met wringer,
wasbord en wasteil*

Foto eigen archief

Groentetuin

Ook de groentetuin was het domein van de boerin.

De groentezaden moesten allemaal op tijd worden gezaaid en gepoot en de plantjes vrij gehouden van onkruid. Als groente verbouwde men: spinazie, raapstelen, wortels, rode bieten, andijvie, stamslabonen, stokslabonen en stoksnijbonen. Verder werden planten gezet van rode kool, savooiekool, witte kool etcetera.

Vaak had men teveel witte kool, hiervan werd dan zuurkool gemaakt. Met een speciaal mes kon men dit heel snel snijden. Daarna werd het in een grote kuip gedaan met wat zout erin en afgedekt met een doek, met daarop een zo goed mogelijk passende plank, met daarop een zware steen, zodat het goed werd samengeperst. In de winter werd deze zuurkool regelmatig gegeten. Ook de rode kool probeerde men te bewaren door deze op te hangen in de kelder of in veel stro verpakt in te kuilen. De bewaartijd hiervan was meestal beperkt.

Het bewaren van sluitkoolplanten

Weckflessen

Foto's eigen archief

Slaboontjes, stokslabonen en stoksnijbonen werden vaak in twee of drie etappes gepoot om zo lang mogelijk vers-van-het-land te kunnen eten. Wat over was, werd ingezouten in Keulse potten om in de winter op te eten.

Na de oorlog ging men ook over tot wecken in weckflessen, omdat de smaak beter was.

Ook werd een perceel bruine bonen gepoot om in de herfst te oogsten en daarna op te hangen om te drogen. Vervolgens werden ze in zakken gedorst. Op die manier beschikte men over een behoorlijk wintervoorraad. De bonen werden op drie manieren geconsumeerd: aardappels met bruine bonen, aardappels met bonen en wortels door elkaar als hutspot en bruinebonensoep.

De benodigde uien voor de smaak werden ook zelf verbouwd.

Bovendien werden aardbeien, kruisbessen, bramen en dergelijke verbouwd. Was er een overschot van dan ging de boerin daar jam van maken.

Huis en haard

In het voorjaar en in het najaar was de grote schoonmaak, waarbij in het voorjaar de schoorsteen ook moest worden geveegd. Daarvoor moest meestal de boer zelf boven bij de schoorsteen zijn om met een lang touw met daaraan bijvoorbeeld een bos stro of lappen door de schoorsteenpijp op en neer bewegen om de schoorsteen van roet en ander vuil te ontdoen. Omdat hierbij veel stof vrij kwam, moest dit het eerst gebeuren. Daarna kreeg kamer na kamer een beurt en moesten alle gordijnen gewassen worden, de vloer gereinigd en de muren opnieuw gewit worden. Het beddengoed moest naar buiten, gewassen en gelucht worden en als er gebruik gemaakt werd van stro in de bedden, moest dit vernieuwd worden.

In die tijd was het de gewoonte dat overdag gedurende de zomermaanden werd gehuisd in de schuurkamer of het bakhuis.

De achtergrond hiervan was dat men daar wat minder op de netheid hoefde te letten en minder tijd hoefde te besteden aan de huishouding.

In het najaar volgde dan weer een grote schoonmaak, maar die was iets minder intensief dan in het voorjaar.

De boerin hielp ook op het land met het poten van de aardappels, de onkruidbestrijding, met het hooien en ook bij de graanogst, aardappels rapen en voederbieten rooien en natuurlijk ook met het stoppelknollen plukken.

Broodbakken

Het meeste brood werd op het platteland gebakken in een oven in het bakhuis ('t kokhuus) of in de oven van het fornuis in de keuken.

Wanneer men naar het dorp ging om kruidenierswaren te kopen en om andere boodschappen te doen, ging men ook naar de bakker om roggebrood te halen (acht- of zestien ponders).

Ook was het gebruikelijk dat de kruidenier via het zogenaamde winkelboekje de bestellingen noteerde om die de volgende dag te bezorgen. De bakker wilde het brood wel bezorgen en de petroleumboer kwam regelmatig langs om te vragen of er nog petroleum nodig was.

Huisslacht

In oktober en februari vond op de boerderij de huisslacht plaats van een varken of een koe.

Meestal werd het beste varken uit een koppel bestemd voor de slacht. Als de rest van de koppel werd afgeleverd, werd dit varken verder gemest tot een levend gewicht van wel 125 kg, om zoveel mogelijk vlees en vooral stevig spek te krijgen. Vooral roggemeel was hiervoor zeer geschikt. Veel spek levert veel vet (reuzel) op om daarmee vlees en worst te braden. De overblijvende kaantjes werden vaak als broodbeleg gegeten, of in de pannenkoeken gedaan. Momenteel wil men alleen maar varkens met zoveel mogelijk vlees en zo weinig mogelijk spek. De tegenwoordige varkensrassen worden speciaal hierop gefokt. Als het varken geslacht was, werd het op een ladder gehangen. Soms kwamen familieleden of buren om het geslachte varken te keuren: 'vetpriezen' en daarop werd dan een borrel gedronken.

De huisslachter kwam dan vaak op maandag of dinsdagmorgen om te slachten en de volgende dag om af te snijden en in te zouten in kuipen. Na verloop van tijd werd het ingezouten spek, ham en wat worst uit het zout gehaald en opgehangen in de keuken (wieme) om te drogen. Dit waren voor de boerin drukke dagen en meestal kreeg ze dan hulp van moeder, zuster of een vriendin.

Huisslachtung bij de familie Enserink op De Huurne

Foto eigen archief

De eerste dag werd begonnen met het schoonmaken van de darmen en het afwassen van de kuipen waarin het vlees gezouten moest worden en ook de weckflessen en de bijbehorende rubberen ringen, waarin het vlees geweekt moest worden.

De volgende dag als de huisslachter was geweest om af te snijden, uit te benen en in te zouten, kon men beginnen met het malen van het vlees met de vleesmachine om gehakt of worst te maken. Worst maken gebeurde met dezelfde machine die daarvoor omgebouwd kon worden. Er werden dan onder andere bloedbrood, bloedworst, longenworst, leverworst, verse worst, hoofdkaas, balkenbrij, zwoerdrolletjes en dergelijke gemaakt.

Vervolgens moest ook nog het nodige vlees worden geweekt. De weckketel - met thermometer - kwam dan op het fornuis, de weckflessen werden voorzien van beugels en na een bepaalde kooktijd werden de flessen afgekoeld en meestal waren ze dan dicht. De kale botten werden gekookt (afgetrokken) om daar bouillon van te maken.

Als laatste moesten de vloer, tafels en gereedschappen grondig worden schoongemaakt en dan was het karwei geklaard.

Huisvljijt

Vroeger werd op de boerderij ook het linnen zelf geweven met het weefgetouw en de wol gesponnen met een spinnenwiel. Het weven van het linnen en spinnen van de schapenwol is inmiddels overgenomen door fabrieken.

Vooraf in de avonduren werden door de huisvrouw vaak sokken, dassen en truien gebreid en daarnaast moesten ook veel sokken worden gestopt en kledingstukken versteld. Eveneens werd door haar veel kinderkleding en soms ook voor zichzelf een jurkje gemaakt.

De jeugd

Als de kinderen van de lagere school af waren, op een leeftijd van twaalf of dertien jaar en voor hen thuis geen werk was, zocht men daarvoor werk, omdat thuisblijven te duur was. Aanvankelijk werden ze dan voor dag en nacht verhuurd bij familie of grote boeren die werkkrachten nodig hadden.

Ze verdienden f. 100 tot f. 250 per jaar, afhankelijk van leeftijd en geslacht. Ze hadden dan daar ook de kost en inwoning voor. Daarvoor moesten ze dan wel zes dagen per week werken en hadden ze een keer per twee weken een zondag vrij en de andere zondag moesten ze de noodzakelijke werkzaamheden doen, maar kre-

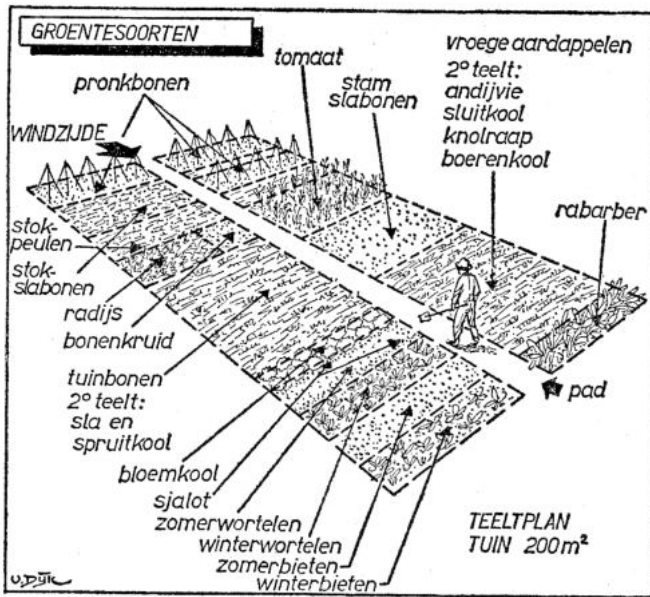
gen wel de gelegenheid om naar de kerk te gaan. 's Middags hadden ze dan vrij tot het tijd van melken was.

Langzamerhand kwam daarin verandering en gingen de kinderen na de lagere school, net als de kinderen uit het dorp, soms naar het voortgezet onderwijs als Ulo en Mulo, of de jongens naar de Lagere Landbouwschool voor een opleiding in het boerenbedrijf, of ambachtschool om een ander vak te leren. Veel meisjes gingen naar 'de Nijverheidsschool voor meisjes' om werk in de huishouding, koken, breien, naaien en dergelijke te leren.

Ontspanning

Het was niet alleen maar werken, want de boerin hield toen ook wel van bloemen en struiken die in bloei stonden, zoals sering, gouden regen, brem en rozen. Ook kende men al wel de sneeuw-klokjes, paasbloemen, koninginbloemen, goudsbloemen en klemmekes. Vaak werden er dahliaknollen gepoot die bloeiden in allerlei kleuren.

Het gezegde: 'Een vrouwenhand en een paardentand staan nooit stil' is een juiste benaming voor alle werk dat een boerin deed.

Een tuinplan

Foto eigen archief

UIT DE GIDS VAN 22 FEBRUARI 1952 Het zwembad te Gorssel

Ingezonden stuk

Het zwembad te Gorssel

Het zal niet aan de aandacht van de ingezetenen van Gorssel zijn ontgaan dat de beslissing omtrent de aanvraag van de Stichting IJsselbad Gorssel om een garantie te verstrekken voor de door de Stichting op te nemen gelden voor de herbouw van het zwembad te Gorssel moeizaam is tot stand gekomen. De Raad is evenwel eenstemmig van oordeel dat het bad er moet komen, maar heeft tenslotte gemeend dat slechts een garantie tot een bedrag van f 4000,- zal moeten worden gegeven, in de overtuiging dat het resterende bedrag ad. f 2000,- door de Gorsselse ingezetenen zelf zal kunnen worden opgebracht.

Ingezetenen van Gorssel, het gaat nu om een bedrag van f 2000,- dat door U gezamenlijk moet worden geofferd, wil Gorssel weer in het bezit komen van een zwemgelegenheid. Een commissie zal in overleg met het Stichtingsbestuur nogmaals een beroep op U doen om te trachten door middel van een lijstcollecte en het uitgeven van renteloze aandelen de ontbrekende gelden binnen te krijgen. Wij menen op deze wijze deze inzameling bij U te moeten aanbevelen. Gorssel en wel voornamelijk het dorp Gorssel, zal het tot een ereplicht moeten rekenen dat de ontbrekende gelden worden aangezuiverd.

De Stichting beschikt reeds over een bedrag van f 11000,-. Ze heeft nodig f 13000,-. Dan zal het bad in zijn oorspronkelijke vorm weer herrijzen.

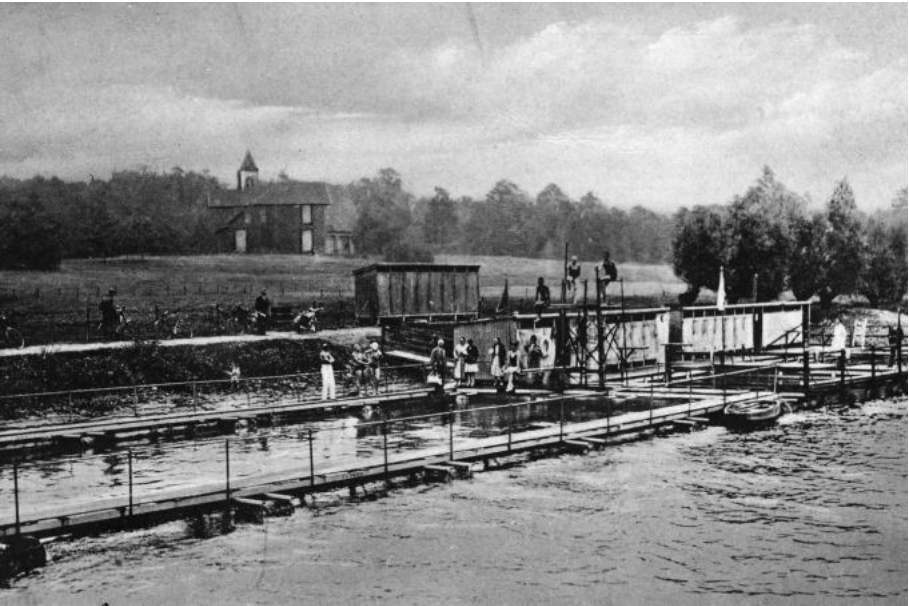
Zoals reeds gezegd, de Raad der gemeente heeft thans blijk gegeven van zijn belangstelling voor dit doel door het verstrekken van een garantie en door verhoging van het subsidie in de exploitatie. Gorsselaren doet U de rest.

Het is niet alleen in het belang van de veiligheid van de zwemmende en badende jeugd, doch ook ter bevordering van het vreemdelingenverkeer, terwijl U met het geven uwer bijdrage tevens de Volksgezondheid dient.

Bijdragen kunnen ook worden gestort op de postrekening (no. 10845) van de Ontvanger dezer gemeente, die voor afdracht aan de Stichting zal zorgdragen.

Het Gemeentebestuur rekt op uw aller medewerking.
Indien snel wordt gehandeld, zal het bad nog voor het aanbreken
van het zwemseizoen gereed kunnen zijn.
Gorsselaren kent Uw plicht en geeft met milde hand.

Burgemeester en Wethouders van Gorssel,
J.O. Thate
De secretaris: L. Molenaar

IJssel-Zwembad te Gorssel

DE HAVEZATE RIJSSELT BIJ EEFDE (1)

J. Harenberg

In 1832 schreef H.N. van Til een boekje met de weidse titel: 'Beknopte geschiedkundige en plaatselyke beschrijving der stad Zutphen en harer bevallige omstreken'.

Eén van zijn hierin beschreven wandelingen strekte zich uit tot de Eefdese Enk en wanneer hij de toen zeer populaire, doch thans niet meer als zodanig bestaande herberg De Laatste Stuiver passeert, vervolgt hij met: 'Van hier af kan men den wandelaar een uitstapje naar het adellijk, nu helaas, afgebrokene landgoed Rijsselt, vroeger het geslacht der Capellens behoorende, niet ont-raden. Men komt langs een paar buitenverblijven en groote boerenhoeven daar aan en vindt voorzeker door de voortreffelijke wandeling in den schaduwrijke bosschen des kasteels zijne moeite dubbel vergoed, terwijl hij langs de boorden des IJssels van de herberg Duizend vreezen af, en dan over de Marsch henen weder aan de Nieuwstads- of Marschpoort komt.'

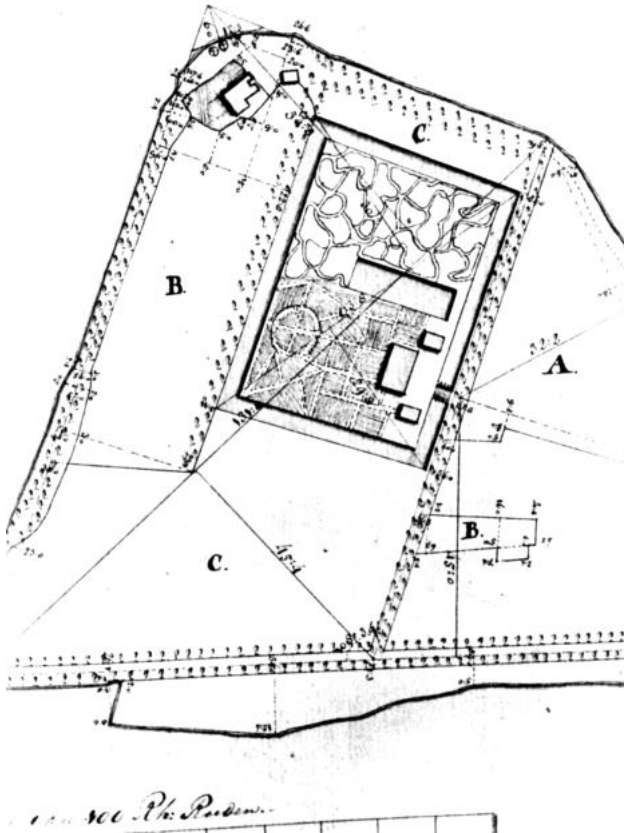
Het boekje van Van Til was reeds in 1830 in druk. Vrij kort voor dat jaar zal het Huis Rijsselt zijn afgebroken, maar door wie en wanneer precies is helaas niet bekend. In 1827 werd het nog genoemd als 'Een wel gebouwd, doch niet goed onderhouden huis, met een verdieping en twee vleugels'.

Het huis Rijsselt geldt als het stamhuis van de Nederlandse tak van het geslacht Van der Capellen. Dit geslacht behoorde tot de Kleefse landadel en na de dood van Johan de Capella in 1349 splitste de familie zich in twee takken; de oudste tak bleef in de buurt van Wezel gevestigd en Johann van der Capellen erfde daar het riddergoed Haus Wohnung na het overlijden van Johan en diens zuster Ferne von der Woningen omstreeks 1377. Deze tak stierf uit in 1696. Zijn jongere broer Gerlach, hoofd van de jongste tak, trok naar het Graafschap Zutphen en verwierf daar in de loop der tijden meerdere bezittingen, waaronder het goed Swaving, later de havezate Rijsselt. Door de vele verervingen in de diverse takken der familie is de geschiedenis van de huizen en hun bezitters tamelijk onoverzichtelijk. In de buurt van Zutphen hebben zij de volgende havezaten bezeten: Rijsselt, Den Dam, de Boedelhof, alle bij Eefde, de Marsch bij Zutphen, de Lathmer te Wilp en De Engelenburg en Laag Helbergen bij Brummen. Voorts bezaten leden van de familie het huis Hagen bij Doetinchem, Marhulsen bij Groenlo, Appeltern in de Betuwe en 's-Heer Aertsbergen in

Bergambacht. Alle, thans nog levende Van der Capellens stammen af van Robbert Jasper van der Capellen tot de Marsch, die ook eens de Lathmer en de Engelenburg heeft bezeten.

In dit verhaal gaat het uitsluitend om de havezate Rijsselt, die sedert 1378 in het bezit van het geslacht Van der Capellen was.

Maar al veel eerder is er sprake van een goed Rijsselt. Het is dan bekend onder de naam Rislo en wordt in een oorkonde van 1105 genoemd, waarbij de Utrechtse bisschop Burchard de privileges van de Zutphense kerk bevestigde op verzoek van graaf Otto van Zutphen. Het goed behoorde tot de oudste kapittelgoederen van de Zutphense Sint Walburgiskerk. In 1346 werd de naam als Rycele geschreven.

Opmeting van Rijsselt door De Geus, 1809. Linksboven ligt Swaving.

(Maatboek Warnsveld)

Opmerkelijk is verder dat de Van der Capellens niet het goed Rijsselt bezaten, doch beleend werden met het goed Swavink, dat er pal naast lag. We lezen in het Zutphense leenaktenboek: 't Goet te Swavingh met alle sijnen tobehoren, gelegen in den kerspel van Warnsfeld in der burschap van Rijssel, ten Zutphenschen leen ontfangen bij Gerloch van der Capellen, anno 1378.' Gerloch of Gerlach, echtgenoot van N.N. van der Marsche, moet vrijwel onmiddellijk daarna zijn overleden, want al het jaar daarop wordt zijn zoon Johan beleend. Johan was gehuwd met Catharina van Lintelo. Dan raakt het goed al vrij spoedig uit de familie want Johan laat Swavink na aan zijn dochter Griet, die in 1404 erfgename is van haar vader. Zij treedt in het huwelijk met Arnt van den Walle. In 1424 wordt zij beleend en in 1440 is dat haar dochter Catrin, echtgenote van Willem Lerinck. De Van der Walles en de Lerincks behoorden tot het Zutphense patriciaat.

Heeft Catrin geldzorgen? Dat is niet bekend, maar in 1441, dus een jaar later, wordt Evert van Kerpen bij transport van Catrin eigenaar van de 'helft van den goede tot Swavink'.

De andere helft van het goed draagt Catrin over aan haar broer Dirck van den Wal. Maar ook voor hem schijnt dat gedeelte geen aantrekkelijk bezit te zijn, want drie jaar later draagt hij zijn deel over aan Evert van Kerpen voornoemd, 'also dat nu beyde helften weder bijeen commen', zoals het leenaktenboek meldt. Toch blijft

Het huis van terzijde door J.S. van Naamen. Begin 19e eeuw

alles enigszins in de familie, want Evert laat Swavinck in 1460 na aan zijn dochter Tru[de]ken, die in de echt verbonden is met Dirx van den Wal. Haar broer Johan van Kerpen legt voor haar de leeneed af. Dat doet in 1492 haar echtgenoot Derick ten Wall. Drie jaar later is haar man overleden en is zij hertrouwd met Henrick van der Capellen en wordt de leeneed afgelegd door haar zoon Gerlich van der Capellen. Gerlich van der Capellen Henrix zoon werd in 1503 beleend. Hij huwde Eve van den Hoeff. Hun zoon Johan van der Capellen erft het goed in 1507 en hij laat het in 1533 na aan zijn broer Henrick.

In 1585 vererft het goed op Gerlich, als 'erve sijnes vaders Henrix' en in 1621 geeft het leenregister ons een uitvoerige omschrijving van het goed, want op 24 mei van dat jaar wordt 'Henrick van der Capel[en], burgemeester to Zutphen, bij opdracht sijnes vaders Gerlichs beleent met den goede Swavinck met sijnen pol, rijsweeden, anwassen, visscherien, vrij- ende gerechticheyden ende alle tobehoren, in den graeffschap Zutphen, in den kerspel van Warnsfeld in der buerschap van Rijssel gelegen, te Zutphenschen rechten leenroerich, met oik den goede, geheiten Massinck, in der selven buerschap gelegen, ende heeft sijnen vader voorn[noemd], ende moeder Margriet Schimmelpennincks wederom getucht.'

Hij ontving het dus met alle lusten en lasten daaraan verbonden en moest zijn ouders wel een lijftocht oftewel een oudedagsvoorziening of lijfrente eruit geven. Eén zaak valt op. Er wordt gesproken van een 'pol'. Dat is de aanduiding van een lege kasteelplaats. Het is bekend dat de in de buurt van Zutphen gelegen bezittingen van de Van der Capellens als overtuigde Staatsgezinden door de Spanjaarden werden verwoest. Dat zal gebeurd zijn in 1583, toen de Spaanse veldheer Johan Baptist de Tassis de stad Zutphen had ingenomen. Bij die gelegenheid werd ook de Boedelhof bij Eefde verwoest. Wanneer Gerlach en Margriet in 1601 de Boedelhof kopen van Dirck Yseren, kopen zij een ruïne, een lege pol. Daar zullen zij met gebruikmaking van het nog bruikbare muurwerk een nieuw huis laten bouwen en is dat de reden waarom zij Swavinck overdragen aan hun zoon? En mogen wij aannemen dat er op dat moment op Swavinck eveneens een verwoest huis stond, dat er daar een lege pol was?

Een raadsel is, waarom Swavinck naderhand de havezate Rijsselt is genoemd. Beide goederen lagen naast elkaar. Hebben de Van der Capellens Rijsselt op de één of andere manier kunnen verwerven en is daar het nieuwe huis verzezen? Waarschijnlijk hebben zij het goed gekocht na de Hervorming, toen meer kerkelijke goederen verkocht werden. Dit zou kunnen, doch dat is helaas niet aan

De andere kant van het huis door J.S. van Naamen. Begin 19e eeuw

te tonen. Feit is, dat Henrick van der Capellen toe Rijssel al in een akte van belening van 1659 wordt genoemd. Toen moet Rijsselt dus al in hun bezit zijn geweest.

Henrick is ongehuwd gebleven en liet Rijsselt na aan zijn eveneens ongehuwd gebleven zuster Agnes. Zij laat het goed na aan Hendrik van der Capellen, die eveneens nooit in het huwelijk getreden is. Hendriks oudste broer, Gerlach, heer van 's-Heer Aertsbergen in Bergambacht verkoopt Rijsselt in 1670 aan zijn zwager Philips Otto van Coeverden, echtgenoot van Gerlachs zuster Anna Sophia Frisia. Het echtpaar kreeg een dochter Anna Cornelia Isabella, alsmede een zoon Borchard Gosuin Heidentrijck. Diens naam werd verschillend geschreven.

Borghard Gosewijn Hendrick van Coeverden werd in 1700 met Rijsselt en eenderde deel van Massinck beleend als erfgenaam van zijn ouders. In de leenakte is sprake van de havezate [Rijsselt] en het goed Swavinhck en eenderde deel van het goed Massinck. Op zijn beurt laat hij zijn erfdeel na aan zijn zuster Anna Cornelia Isabella van Coeverden, levensgezellin van Godert Philip van Lynden d'Aspremont, uit de Belgische tak van de familie Van Lynden. De volgende eigenaar is hun zoon Jasper Carel, die in

1725 met deze bezittingen beleend wordt. Maar ook hij heeft kennelijk nooit iets gezien in de huwelijks staat, want na zijn dood gaat Rijsselt terug naar zijn moeder, die het op haar beurt weer nalaat aan haar dochter Anna Margaretha Elisabeth, gehuwd met Frederick Robbert Evert van der Capellen. Zij werd in 1729 met het goed beleend. Haar man was eigenaar van de Boedelhof. Het moet hem voor de wind gegaan zijn, want in 1744 koopt hij de havezate Den Dam van William Anne van Keppel, tweede graaf van Albemarle, die dit goed samen met De Voorst van zijn vader, Arnold Joost van Keppel, had geërfd. Zo kwam Frederick Robbert Evert in het bezit van alle Eefdense havezaten, die eens in de familie waren geweest. De wapenstenen van de Van der Capellen en van Van Lynden d'Aspremont zijn nog aanwezig als sluitstenen boven de deeldeuren van het nu nog bestaande bouwhuis van de Boedelhof.

Anna Margaretha van Lynden d'Aspremont droeg Rijsselt in 1760 over aan haar zoon Frederick Benjamin van der Capellen, die in 1766 zijn jawoord gaf aan Johanna Elisabeth Bentinck. Het huwelijk werd niet met kinderen gezegend, zodat Rijsselt in 1806 ver-

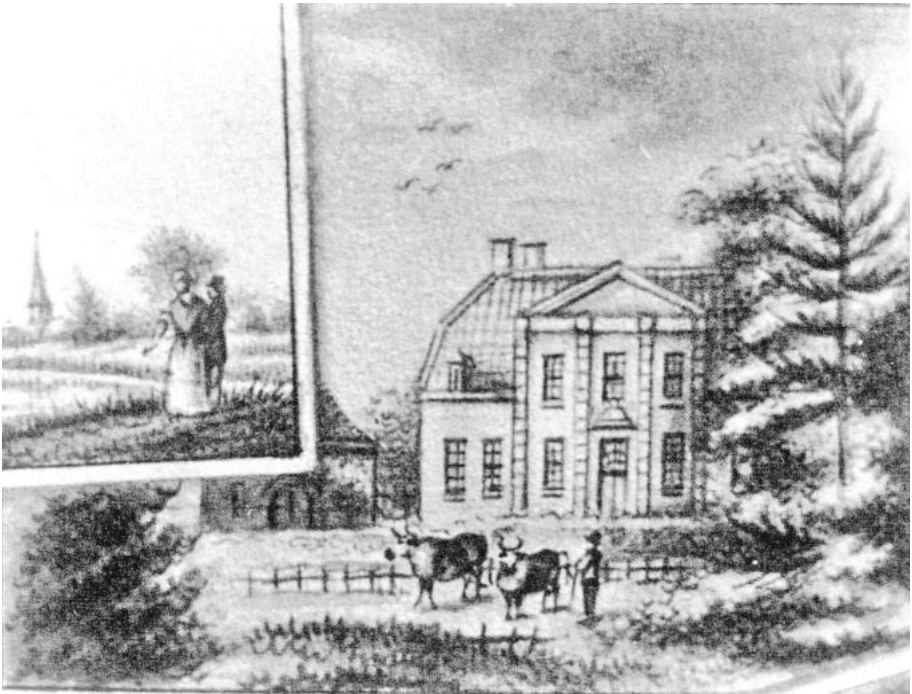
*De voorzijde van het huis in 1826. Pentekening door G.H. Spies.
Detail boerenbedrieger*

erfde op zijn oomzegger Frederick Johan Benjamin van der Capellen, echtgenoot van Emerentia Philippina Cornelia van Haersolte, roepnaam Ems.

Hebben de Van der Capellens Rijsselt doorlopend bewoond? Dat is niet waarschijnlijk; vermoedelijk is het huis dikwijls verhuurd. Eén uitzondering vormt het echtpaar Van der Capellen-van Haersolte. Dat heeft er 's zomers wel verbleven. Ems schreef in een brief uit 1797 dat Rijsselt een prachtig huis was en dat er bijzonder prachtige uitzichten over de IJssel waren en dat men de torens van Zutphen in de verte kon zien. Maar er is een kwitantie uit 1755 voor het plaatsen van een advertentie over de verhuring van het huis Rijsselt bewaard gebleven. Meerdere bewoners zijn bekend. Einde 1758 of begin 1759 overleed hier Hendrik Wilhelm Alois van Dorth (tot Medler). Zijn echtgenote zou Marie Buninck zijn geweest. Later woonde er Emanuel de Wolf van de Zande, die in 1770 zijn testament liet opmaken en verklaarde dat hij 'op den Huyse en havesate Rijsselt woonagtig' was. In 1821 werd op Rijsselt Jan Isaac Brants geboren, die later een dochter van de dichter Staring, Winanda Mathilda, zou huwen. De geboorteadvertentie in de krant luidde: 'Den 7 Mei, 1821, is, op den Huize Rijsselt, nabij Zutphen, gelukkig bevallen van eenen welgeschapenen ZOON, W.M. STARING, hartelijk geliefde Huisvrouw van Jn. BRANTS'. Deze zoon zou later ook het grootste deel van het kasteel Den Wildenborch bij Vorden erven. En in 1825 woonde hier Gerbrecht Johanna Wyborch met haar echtgenoot Jacob Hendrik Leendert Jan Sweerts de Landas.

Frederik Benjamin van der Capellen overleed op 11 februari 1806. Zijn erfgenaam was Frederik Johan Benjamin van der Capellen, gehuwd met Emerentia Philippina Cornelia van Haersolte. De erfflater liet in zijn testament opnemen dat hij zich voorstelde om in de maand mei 1806 'de havezathe Rijsselt te veilen en zo mogelijk te verkoopen, aangezien niemand van zijne familie in deze calamiteuse tijden zich genoegzaam in staat zal bevinden een aanzienlijk landgoed als is de havezathe Rijsselt te aanvaarden en hetzelfde in dien staat te houden als hij erfflater, het gebracht had.' Ingevolge dat testament van Frederik Benjamin van der Capellen, gepasseerd in 1805, is Rijsselt in 1829 verkocht aan mr. Johannes Alexander van Dijk, gehuwd met Henriëtte Wilhelmina Coster. Van Dijk had in 1824 de havezate 't Velde bij Warnsveld gekocht van mr. Lodewijk Carel Jacob van Nispen. Was hem dat huis soms tegengevallen en prefereerde hij een comfortabeler, een moderner landhuis? Dat is ons niet overgeleverd.

Wanneer de Zutphense tekenaar G.H. Spies Rijsselt in 1826 ver-
 eeuwigt op een zogeheten boeren- of schijnbedrieger, ziet het huis
 er nog zeer bewoonbaar uit, maar, zoals we in de aanhef van dit
 verhaal hebben kunnen lezen, moet het omstreeks 1830 zijn afge-
 broken. Was het toch te bouwvallig of te ouderwets? Dat zullen we
 nooit te weten komen. Van Dijk heeft op de plaats van het huis
 Rijsselt een nieuw maar weinig opvallend landhuis laten bouwen,
 dat slechts opviel, doordat de voorgevel met een fronton gedekt
 werd, ter breedte van de gehele gevel. De zij- en achtergevels wer-
 den zeer eenvoudig uitgevoerd. Niets is van het oude huis Rijsselt
 overgebleven.

Het door Van Dijk gebouwde huis. Prentbriefkaart (Coll. auteur)

SPONSORS VAN DE ELF MARKEN

Almen:

Bouwbedrijf Geers BV, Kapelweg 22A
 De Mosterdwinkel, Dorpsstraat 39
 Geert de Groot fotograaf, Bakkersteeg 2
 HCR De Hoofdige Boer, Dorpsstraat 38
 Hotel Conferentiecentrum Landgoed Ehzerwold, Ehzerallee 14
 Installatiebedrijf Pladdet, Scheggerdijk 41
 Loonbedrijf Almen-Harfsen, Kapelweg 22
 Van de Straat Verhuizingen, Heuvelweg 2

Eefde:

Autobedrijf Lenselink BV, Schoolstraat 11
 Autoservice Eefde, Zutphenseweg 73
 Boomkwekerij Knol BV, Jodendijk 51
 Bouwbedrijf Nijenhuis Menkveld, Mettrayweg 30
 Brouwer Autoschade, Teenkweg 4
 C 1000 Versluis, Schurinklaan 16
 Dijkerman Rietdekkers, Scheuterdijk 23
 Kamphuischilders.nl, Kokstraat 37
 Kwekerij De Veldsprong, Scheuterdijk 16
 Tuin en Kunst op Klein Dennenbosch, Jodendijk 25
 Onstenk Fietsen, Zutphenseweg 126
 Regiobank Gorssel Eefde, Kokstraat 37
 Schoonmaakbedrijf Frederiks VOF, Julianalaan 37
 Te Loo Transportbedrijf, Zutphenseweg 95
 Tuincentrum De Blaakhof, De Blaak 15
 Woningschouw BV, Kapperallee 91

Eperse:

Aannemersbedrijf H. Hietbrink Epsereenk 26
 Autobedrijf Preuter, Lochemseweg 15
 Bouwbedrijf Huisman BV, Lochemseweg 6
 Chinees spec. & wokrestaurant De Rozentuin, Deventerweg 40
 Installatiebedrijf Eefting, Lochemseweg 26
 Installatiebedrijf Haarman, Lochemseweg 10
 Veldwachter Rietdekkers BV, Dortherweg 43

Gorssel:

Bouwbedrijf Dolleman BV, Elfuursweg 17
 Brinkman Super, Nijverheidsstraat 22
 Camping Jong Amelte, Kwekerijweg 4

Eetcafé De Hoek, Joppelaan 5
 Gorssel Buitengewoon, Kloosterweg 15
 HCR De Roskam, Hoofdstraat 26
 Kamphuis&Visser Bouwcoördinatie Arch., Molenweg 32
 Kantoorboekhandel Bechtle, Hoofdstraat 40
 Keukenstudio Stormink, Hoofdstraat 25
 Kreeftenberg Mode en Linnen, Nijverheidsstraat 1
 Loonbedrijf H. Boschloo & Zn, Gorsselse Enkweg 2A
 Rabobank Graafschap-Noord, Hoofdstraat 48
 Schildersbedrijf D.G. Wesseldijk BV, Hoofdstraat 44
 Smits van Waesberghe Makelaars, Hoofdstraat 39B
 Thoma & Bennink's Landerijenbureau, Hoofdstraat 47
 Touwslagerij Steenberg, Veldhofstraat 10A
 Welkoop H.H. Bernds, Molenweg 38
 Weijler & Weijler tandartsen, Hoofdstraat 7
 Woningstichting De Groene Waarden, Nijverheidsstraat 8

Harfsen:

Aannemersbedrijf Haarman, Lochemseweg 107
 André Brummelman Rietdekkersbedrijf, Zeedijk 5
 Café Buitenlust, Lochemseweg 132
 De Haarbroekse Vijvertuin, Harfsensesteeg 40
 Fa. Beltman, Haarbroeksteeg 4
 Garagebedrijf Henk Slettenhaar, Lochemseweg 161C
 Grond- en Straatwerken Fa. Schoneveld Harfsen, Koelerweg 1
 Henk Klein Ovink Uitvaartverzorging, Wittendijk 6
 Schildersbedrijf G.J. Wesseldijk VOF, Lochemseweg 121
 Wichers Bouw en Restauraties, Braakhekkeweg 12
 Recreatiepark De Huurne, Harfsensesteeg 15

Joppe:

Aannemersbedrijf Klein Haar, Bathmenseweg 2A
 Het Bosrestaurant, Joppelaan 100
 Bouwbedrijf Enderink BV, Lochemseweg 64
 De Zevensprong, Dortherdijk 6
 Hertenfarm De Langekamp, Joppelaan 116
 Loon- en Grondverzetbedrijf Vrielink, Joppelaan 81
 N.M.J. Schrijver Rietdekkersbedrijf, Joppelaan 102
 Technisch bureau Bruggeman VOF, Oxerweg 4

Kring van Dorth:

Camping De Vlinderhoeve, Bathmenseweg 7
 Stayokay Gorssel, Dortherweg 34

Lochem:

Grondweg BV, Hanzeweg 17
Kreunen Bouw Lochem BV, Hanzeweg 11-13
Woningcorporatie Viverion, Larenseweg 28
Zweverink Muziek, Zwiapseweg 80
Installatiebedrijf Draaijer, Aalsvoort 2

Warnsveld:

Dijkman Bouw BV, Lage Weide 29

Zutphen:

Dekker Lingerie, Korte Hofstraat 1
Dieperink Transport, Loohorst 6
Kamphuis Hoogwerkers BV, Loohorst 7
Koninklijke Hesselink BV Grafmonumenten, Gerritsenweg 6
Rexwinkel BV, Hermesweg 19
RS Schildersgroep BV Liebrand & Schooltink,
Verlengde Ooyerhoekseweg 16
Slütter Wighers & Visschers, Thorbeckesingel 33

Inlichtingen over sponsoring bij de penningmeester.

Het lidmaatschap loopt van 1 januari - 31 december.

Opzeggen van het lidmaatschap dient te geschieden vóór 1 december.

De contributie bedraagt € 16,00 per jaar per gezin. De leden buiten de gemeente betalen € 3,00 extra als bijdrage in de portokosten.

Hiervoor heeft men vrije toegang tot de vergaderingen, lezing- en dia-avonden. Tevens wordt elk kwartaal Ons Markenboek gratis toegezonden.

Betaling van contributie, bijdragen of giften kan op de rekening van de vereniging nr. 3014.05.611 bij de Rabobank 'Graafschap Noord'

t.n.v.: Oudheidkundige Vereniging De Elf Marken.

Voor contributiebetaling wordt de voorkeur gegeven aan een machtiging.

Publicatie of overname van artikelen uit Ons Markenboek is alleen toegestaan met toestemming van de voorzitter van de redactiecommissie.

Kopij te zenden aan een van de leden van de redactiecommissie, bij voorkeur via e-mail.

Het verenigingsgebouw het Tramstation, Van der Capellenlaan 4 te Gorssel, is op dinsdagmiddag geopend van 14.00 - 16.00 uur en op donderdagmorgen van 10.00 - 12.00 uur. De tweede dinsdag van de maand kan men hier terecht voor bibliotheek en genealogie. In het Tramstation beschikken wij over kopieën op microfiche van het bevolkingsregister tot 1940.

Het gemeentearchief is ondergebracht bij het Regionaal Archief Zutphen, tel. 0575-512157, www.regionaalarchiefzutphen.nl.

U kunt hier terecht van dinsdag t/m donderdag van 9.00 - 17.00 uur.

Het Gelders Archief.

Openingstijden dinsdag tot en met vrijdag van 10.00-17.00 uur en elke tweede zaterdag van de maand van 09.00-17.00 uur.

Gelders Archief, Markt 1, 6811 CG Arnhem, tel. 026-3521600, www.geldersarchief.nl

